

09 ESPÈCIES INDICADORES I ESPÈCIES INVASORES

En un ecosistema, totes les espècies tenen una funció. Però n'hi ha algunes que aporten una informació important de l'estat del medi i l'equilibri natural, com són les indicadores i les invasores.

Les **espècies indicadores (bioindicadores)**

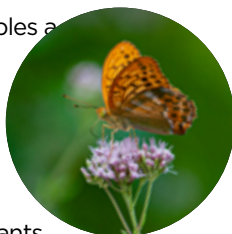
són organismes molt sensibles als canvis ambientals. La seva presència, absència o comportament aporta informació sobre l'estat de salut d'un ecosistema i els seus hàbitats.

Són com un "termòmetre" natural, un senyal d'alerta ecològica, que ajuda científics i gestors a detectar problemes a temps.

Les **espècies invasores** són animals o plantes que, fruit d'activitats humanes, arriben a un lloc que no és el seu hàbitat natural, on s'adapten bé i es reproduïxen ràpidament, competint i desplaçant les espècies autòctones i trencant l'equilibri ecològic. Generen impactes ambientals i econòmics. La seva expansió s'ha accelerat durant les últimes dècades, empenya per la globalització, el comerç de plantes i animals exòtics, el moviment de mercaderies i els efectes del canvi climàtic.

Exemples d'espècies bioindicadores

- **Granotes i altres amfibis:** molt sensibles a la contaminació de l'aigua i del sòl.
- **Ratpenats:** sensibles a la qualitat de l'hàbitat, la disponibilitat d'aliment (insectes) i els plaguicides.
- **Llúdrigues:** vulnerables als contaminants persistents (PCB, metalls pesants), plaguicides, a l'eutrofització i la falta d'oxigen en l'aigua.
- **Líquens:** absorbeixen substàncies de l'aire i són sensibles a la contaminació atmosfèrica.
- **Papallones i abelles:** sensibles a la contaminació de l'aire, la presència de compostos químics i plaguicides i la pèrdua de biodiversitat vegetal.
- **Determinades plantes aquàtiques en rius i basses:** sensibles a la presència de nutrients, metalls pesants o canvis en el pH.

Exemples d'espècies invasores

- **Cargol poma:** al Delta de l'Ebre, que devora els arrossars.
- **Musclo zebra:** s'instal·la en masses d'aigua dolça, embassaments i rius, on s'adhereix a elements naturals i conductes.
- **Tortuga de Florida:** desplaça la les tortugues autòctones d'estany i rierol.
- **Cranc vermell o de riu americà:** ha desplaçat el cranc de riu ibèric degut a un fong que ha portat amb ell i altera els ecosistemes de riu..
- **Mosquit tigre:** arribat a Europa dins de mercaderies, és una de les invasions més ràpides del segle XXI.
- **Vespa asiàtica o velutina:** afecta colònies d'abelles i causa pèrdues en apicultura i pol·linització.
- **Alga verda invasora:** Alga verda invasora (*Caulerpa taxifolia*): desplaça praderies marines autòctones com les de posidònia.
- **Escarbat morrut de la palmera:** les larves viuen dins del tronc, on s'alimenten dels teixits interns.

Sabies que...

A Catalunya, hi ha identificades més de 1.235 espècies exòtiques; d'aquestes, uns 177-198 s'han establert i estès ràpidament i es consideren actualment invasores pel seu impacte en els ecosistemes o en l'economia, la societat i la salut humana (Projecte EXOCAT).

En més o menys mesura, la gran majoria de grups i espècies poden ser indicadors d'alguna variable ambiental. El que fa que una espècie o un grup sigui especialment útil com a bioindicador és que sigui fàcil d'identificar i de seguir mitjançant protocols de seguiment estandarditzats, que permetin obtenir dades robustes i contrastades.

Per a més informació

- + Institut Català d'Ornitologia (ICO)
- + GISD - Global Invasive Species Database
- + Red Española de Especies Exóticas Invasoras - Ministerio (MITECO)
- + Projecte EXOCAT

Fitxes relacionades

07 23

